

Sammanfattande rapport

Toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt,
Göteborg, Sverige, 17 november 2017

Den 17 november 2017 träffades EUs stats- och regeringschefer på Toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg. Med på mötet var också EU-institutionerna, arbetsmarknadens parter, företrädare för det civila samhället, studerande och ledande experter. Mötet arrangerades av Sveriges regering och europeiska kommissionen. Åtta månader efter 60-årsfirandet av Romfördragen var toppmötet ett unikt tillfälle för Europas ledare och inbjudna aktörer att diskutera frågor som rör människors vardag. Därmed bidrog diskussionerna på mötet till debatten om EU:s framtid. En debatt som inleddes vid toppmötet i Bratislava och som ramar in av europeiska kommissionens vitbok och de fem efterföljande diskussionsunderlagen, särskilt det om Europas sociala dimension, som lades fram tidigare i år.

Toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt fokuserade på hur man kan främja inkluderande tillväxt, skapa rättvisa jobb och främja lika möjligheter för alla kvinnor och män, samtidigt som de gemensamma utmaningarna och rikedomerna av erfarenheter som finns runt om i EU hörsammades. Diskussionerna fördes i ett unikt, öppet och interaktivt format, vilket ledde till att olika perspektiv lyftes fram och olika lösningar diskuteras, samtidigt som alla beaktade de gemensamma utmaningarna och särdragen förenade med nationella förhållanden och prioriteringar. Hela mötet webbsändes och människor i hela EU kunde följa diskussionerna i realtid.

Toppmötet innebar ett tillfälle att återigen bekräfta det gemensamma ansvaret för att möta de utmaningar som våra arbetsmarknader står inför på alla nivåer. Vidare betonades det att sysselsättning och sociala framsteg främst skapas på marken. Den rikedom av erfarenheter som delades kommer kunna inspirera regeringar och berörda parter i deras arbete att utforma och genomföra politiken i framtiden. Behovet av att främja konvergens mellan våra ekonomier och samhällen måste mötas med åtgärder på alla nivåer, inklusive av arbetsmarknadens parter. Samtidigt som mångfalden av sociala traditioner i EU bejakas, bör mer göras för att ge bättre tillgång till arbetsmarknaderna, säkerställa rättvisa jobb och arbetsvillkor samt stödja övergångar mellan jobb.

På toppmötet gjordes ett gemensamt uttalande om den europeiska pelaren för sociala rättigheter av Europeiska kommissionen, Europaparlamentet och Europeiska unionens råd. Den ger uttryck för det gemensamma ansvaret och behovet av gemensamma insatser på alla nivåer i den offentliga förvaltningen, hos arbetsmarknadens parter och det civila samhället för att skapa ett starkt socialt EU. Pelaren omfattar principer och rättigheter som är grundläggande för rättvisa och välfungerande arbetsmarknader och välfärdssystem i 2000-talets EU. Före toppmötet enades arbetsmarknadens parter på EU-nivå om ett gemensamt uttalande om hur de kan bidra till rättvisa jobb och tillväxt i framtiden.

Diskussionerna visade, inför Europeiska rådets möte i december och inom ramen för den övergripande debatten om EU:s framtid, på bred samsyn kring

EU:s behov av en stark och konkret social dimension. Framöver kommer både den ekonomiska och den sociala utvecklingen att vara avgörande.

Toppmötet erinrade om behovet av att sätta människor främst genom gemensamma ansträngningar på alla plan, och att man måste vidareutveckla unionens sociala dimension med gemensam beslutsamhet och inom fastställd ansvarsfördelning. Först och främst bör följande göras:

- genomföra principerna och rättigheterna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, främst inom ramen för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken och i medlemsstaternas nationella reformprogram för 2018.

- främja en välfungerande dialog mellan arbetsmarknadens parter på alla nivåer, inklusive "ny start för den sociala dialogen" på EU-nivå.

- skyndsamma framsteg krävs i pågående ärenden inom det sociala området på EU-nivå, bl.a. utstationering av arbetstagare, samordning av social trygghet, balans mellan arbete och privatliv och tillgänglighetsdirektivet, liksom även beredskap att skyndsamt behandla kommande initiativ i kommissionens arbetsprogram för 2018.

- följa upp prioriteringarna i EU:s handlingsplan för 2018–2019 för att bekämpa löneskillnaderna mellan kvinnor och män.

- fortsätta att genomföra den nya kompetensagendan för Europa, med särskild inriktning under 2018 på genomförandet av rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar, avsedd för dem som har störst behov av kompetenslyft.

Gemensamt ansvar att sätta människorna främst

Sviterna av den ekonomiska krisen har negativt påverkat enskilda människors liv och samhället i sin helhet. Arbetsmarknaderna och utfallet av socialpolitiken varierar fortfarande kraftigt mellan och inom länderna. Inkomstskillnaderna kvarstår, liksom skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män och de fortsatta svårigheterna för äldre arbetstagare, invandrare och personer med funktionsnedsättning. I alla medlemsstater sker snabba och genomgripande förändringar på grund av demografiska och samhälleliga förändringar. Globaliseringen, teknik och digitalisering ändrar också på vårt sätt att leva och arbeta, vilket skapar nya möjligheter men också utmaningar.

Diskussionerna visade på det gemensamma behovet av att enskilda och företag är väl förberedda inför framtiden och behovet av att anpassa

våra sociala modeller till nutida och framtida utmaningar. Det rådde samsyn om ett gemensamt behov att agera och att vi bör använda den pågående återhämtningen i den europeiska ekonomin och den sjunkande arbetslösheten till att bygga ett mer inkluderande, välmående och socialt EU för våra medborgare. Ett EU som sätter rättvisa jobb och tillväxt främst. Det fanns en enighet om betydelsen av att främja en väl fungerande social dialog och om dess betydelse för att skapa rättvisa jobb och tillväxt. Deltagarna underströk att man måste tala med de berörda parterna, inte bara om de berörda parterna. Ungdomsperspektivet togs också upp av många. Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs och Regionkommitténs viktiga roll erkändes, liksom även de viktiga insatser som görs av internationella organisationer, t.ex. Internationella arbetsorganisationen (ILO) och Europarådet.

Vi måste få fler kvinnor och män i sysselsättning med hjälp av lättare tillgång till arbetsmarknaden

För att tillgången till de europeiska arbetsmarknaderna ska bli bättre måste man möta utmaningar så som förbättrad balans mellan arbete och privatliv, stöd till missgynnade grupper och minska hindren för att nya jobb ska skapas. I takt med att globaliseringen, den tekniska utvecklingen och demografiska förändringar får fäste kommer fler och bättre färdigheter att bli avgörande för anställbarhet. Det är därför avgörande att fokusera på lågutbildade människor som står inför de allvarligaste problemen. Kraftigare tag för att förse ungdomar med relevanta färdigheter är viktigt för att främja en inkluderande tillväxt och lika möjligheter.

Några talande exempel beskrevs, bland annat hur man kan öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, hur man kan göra det lättare för unga, nyanlända och utsatta grupper och hur man bäst använder de äldres erfarenheter. Strukturella och sociala reformer inriktade på lika möjligheter, ökad rörlighet, livslångt lärande, utbildning och lärlingskap, tillgång till gratis barnomsorg och initiativ för snabb integrering av invandrare är frågor som dryftades under debatten. Små och medelstora företags samt egenföretagares bidrag till EU:s ekonomiska tillväxt framhölls. Det konstaterades att entreprenörsanda och mjuka färdigheter ofta förvärvades utanför det formella utbildningsväsendet.

Utöver ungdomsgarantin nämndes flera initiativ på EU-nivå inom ramen för den nya kompetensagendan, däribland även rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar och agendan för modernisering av yrkesutbildningen.

Vi måste ha rättvisa jobb och goda arbetsvillkor

Vi behöver säkerställa anständiga jobb och rättvisa arbetsvillkor för alla arbetstagare oavsett anställningsförhållande. Nya arbetsformer och behovet att erbjuda flexibilitet och trygghet för arbetstagare och företag innebär nya utmaningar. Vi måste också titta på återverkningarna på produktivitet och löner, arbetsförhållanden, arbetsmiljö samt tillgång till social trygghet och socialt skydd. Särskild uppmärksamhet bör ges åt de ihållande skillnaderna mellan män och kvinnor när det gäller anställning, arbetsförhållanden, karriärmöjligheter, lön och pension. Effekter av att befolkningen åldras eller av automatisering och digitalisering diskuterades också.

Olika åtgärder beskrevs, t.ex. delad föräldraledighet, tillräckligt socialt skydd för alla typer av anställningskontrakt, insatser för att säkerställa god arbetsmiljö på arbetsplatsen och arbetstagares rättigheter till flexibla arbetstider. Många betonade att arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll när det gäller att möta utmaningar kopplade till rättvisa jobb och goda arbetsvillkor. En välfungerande social dialog kan t.ex. vara en verksam metod att hitta lösningar på flexibilitets- och trygghetsfrågor som fungerar för både arbetstagare och företag.

Pågående initiativ på EU-nivå omfattar modernisering av lagstiftningen om arbetsmiljön, översyn av upplysningsdirektivet och ett initiativ om bättre tillgång till socialt skydd.

Vi måste investera i människor för att göra det lättare att gå från ett jobb till nästa

Det pågående arbetet för att göra övergångarna mellan olika jobb lättare måste fortsätta. Här ingår omskolning och kompetensutveckling, bevarade av rättigheter till social trygghet under hela livet, liksom offentliga arbetsförmedlingar och aktiveringsstöd för att underlätta anpassning till snabba ekonomiska förändringar samt ett längre och mer mångsidigt arbetsliv. Övergången från skola till arbete och återgången till arbete efter föräldraledighet är viktiga och krävande steg i arbetslivet.

Några betydelsefulla exempel presenterades på hur digitalisering och automatisering hade skapat nya förutsättningar och utmaningar för EU:s globala konkurrenskraft. Yrkesutbildning och tillgång till livslångt lärande med inriktning på ny kompetens i takt med den tekniska utvecklingen för att underlätta övergången från ett arbete till nästa

framhölls. Arbetsmarknadens parter roll uppfattades som särskilt viktig i detta avseende. Investeringar behövs, både nationella satsningar och EU-medel nämndes. Intensivt samarbete med högskolorna och universiteten samt med arbetsmarknadens parter lyftes också fram som viktigt. En allmän uppfattning var att EU:s sociala modell borde skyddas och bevaras och att EU borde undvika en kapplöpning mot botten både inom EU och på världsmarknaden. Att skydda arbetstagarna – och inte att skydda jobben – betraktades som centralt.

Det finns flera initiativ på EU-nivå som fokuserar på rättvis rörlighet, t.ex. översynen av bestämmelserna om utstationering av arbetstagare, samordningen av de sociala trygghetssystemen och förslaget att inrätta en europeisk arbetsmarknadsmyndighet.

Kommande insatser

12 december kommer Europeiska rådet att följa upp toppmötet i Göteborg och behandla den sociala dimensionen i diskussionen om EU:s framtid.

Som medarrangör för toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt kommer Europeiska kommissionen även fortsättningsvis att spela sin roll i uppföljningen av diskussionerna. Den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bör vara det främsta forumet för diskussionerna om hur den sociala dimensionen kan drivas framåt. Europeiska kommissionen kommer att arbeta vidare med sina prioriteringar inom ramen för den europeiska planeringsterminen, som inleds med den årliga tillväxtöversikten för 2018.

På toppmötet tillkännagav Europaparlamentet, Europeiska rådet och Europeiska kommissionen tillsammans den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Detta sände ett starkt budskap om enighet och politiskt engagemang. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter innehåller 20 principer nära kopplade till människors vardag och utgör en bekräftelse på ett engagemang för gemensamma värderingar. Fokus måste nu flyttas till att leverera resultat vad gäller dessa principer för sociala rättigheter, så att de blir verklighet för alla kvinnor och män. Det är en gemensam uppgift som kräver samverkan mellan EU-institutionerna och medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

Toppmötet är en första milstolpe i debatten om EU:s framtid på vägen mot EU-ledarnas möte i Sibiu den 9 maj 2019. Europeiska kommissionen och Sveriges regering ser fram emot fortsatta insatser från det estniska, bulgariska och österrikiska ordförandeskapen i arbetet med att göra EU:s sociala dimension till en del av 18-månadersprogrammet (juli 2017 – december 2018) i Europeiska unionens råd. Arrangörerna välkomnar ytterligare arbete på området i Europaparlamentet före EU-valet våren 2019.

Social Summit for
Fair Jobs and Growth

Let's talk about it
#SocialSummit17

www.socialsummit17.se